

Az eredeti környezeti állapotot fenntartó dohánytermesztési program (2015-2020)

Ez program biztosítja a fenntartható dohánytermesztést és a folyamatos technológiai fejlődést az eredeti környezeti állapot megtartása mellett, biztosítja a foglalkoztatás jelenlegi szintjét és elősegíti a vidéki lakosság biztosabb megélhetését. A program főbb ismérvei az alábbiak:

1. Megfogalmazott célok:

- a dohánytermesztés során a termőhely eredeti környezeti állapotának fenntartása;
- a dohánytáblák körüli természetes élőhelyek védelme, a biológiai sokszínűség biztosítása (biodiverzitás);
- a dohánytermő területeken a hasznos élő szervezetek védelme és az ehhez igazodó növényvédelmi technológia alkalmazása;
- környezetkímélő és egyben magas szintű, intenzív termesztési technológia megvalósítása és alkalmazása;
- a környezeti terhelés fokozatos csökkentése;
- a gyenge termőképességű területek mezőgazdasági hasznosításának fenntartása;
- a dohánytermesztés során az integrált növényvédelmi technológia (IPM) maradéktalan megvalósítása;
- méhvédelem;
- folyamatos szaktanácsadás, termelésirányítás és szakmai kontroll;
- folyamatos képzés, ismeretbővítés;

2. Technológiai elvárások:

Az eredeti környezeti állapotot fenntartó dohánytermesztési program technológiai elvárásai a dohánytermelővel szemben az alábbiak:

2.1. a terület kiválasztás, vetésváltás során

- a könnyen felmelegedő, laza szerkezetű talajokat helyezi előtérbe;
- minden harmadik évben vetésváltást alkalmaz;
- a vetésforgóban rokon kultúrákat, valamint magas nitrogén igényű kultúrákat nem termeszt;
- lehetőség szerint zöldtrágyát alkalmaz;
- ellenőrzi a területét, hogy nem nitrát érzékeny-e, és amennyiben a terület nitrát érzékeny, az összes technológiai beavatkozást a nitrát direktíva szerint végez a termesztési év során;
- a dohánytáblák körül a nem cél-szervezetek részére élőhely és táplálék biztosítására puffer sávokat képez. Ezzel is biztosítja a biológiai sokszínűség fenntartását;

2.2. a talajerózió, talajvédelem, talajszerkezet megóvása érdekében

- 12 %-nál nagyobb lejtőszögű területen nem alkalmaz dohánytermesztést;

- a szél és vízerózióknak kitett területeken az eróziós károkat kivédő, vagy csökkentő talajművelést alkalmaz;
- a téli csapadék megőrzését elősegítő talajművelési eljárást alkalmaz;
- az eredeti talajszerkezet megóvása érdekében vízzel túlzottan telített talajon gépi munkát nem végez;
- biztosítja a nagyobb esőzések következtében kialakult felszíni vizek mielőbbi lefolyását;

2.3. a vetőmag és fajtahasználat során tudomásul veszi, hogy

- csak hagyományos úton nemesített fajtákat alkalmaz, melyet a termeltető biztosít számára;
- kizárólag *GMO-mentes* fajtákat és hibrideket termeszt;
- lehetőleg *hímsteril* fajtákat alkalmaz ezzel is elősegítve a méhvédelmet;
- a *pillírozott* vetőmag használatát helyezi előtérbe;
- csak biztos, megbízható forrásból származó vetőmagot használ fel;
- előtérbe helyezi a hazai nemesítésű fajtákat, melyek a hazai éghajlati körülményekhez jobban alkalmazkodnak, szárazságtűrésük jobb az egyéb fajtákéhoz képest;
- a hazai jelentősebb betegségekre rezisztens fajtákat használ;

2.4. a palántanevelés során

- *float bed* technológiát alkalmaz;
- a palántanevelést megelőzően a feltöltő vizet általános öntözővíz vizsgálatnak veti alá, a nem megfelelő minőségű feltöltő vizet nem használja;
- a tápanyagfeltöltést a vízvizsgálat eredményeire alapozott szaktanácsadás szerint végzi el;
- a növényvédelmi beavatkozásokat a technológiai előírás szerint, csak a dohány kultúrában engedélyezett növényvédő szerekkel és az engedélyokiratban leírt felhasználási előírások szerint végzi;
- az Elsődleges Feldolgozó technológiai ajánlása alapján törekszik a kijuttatott növényvédő szerek mennyiségének folyamatos csökkentésére;
- a növényvédő szerrel szennyezett, használt csomagolóeszközöket, göngyölegeket a termesztési szezon végén az erre a célra kijelölt gyűjtőhelyeken adja le és az erről szóló dokumentumokat megőrzi;
- a felhasznált fóliát és a használt palántanevelő tálcákat megfelelő engedéllyel rendelkező újrahasznosítást végző cég felé értékesíti, melyről a megfelelő dokumentációkat megőrzi;
- a palántanevelés során végzett minden beavatkozást és mért eredményt dokumentál a palántanevelési naplóban;

2.5. a talajminta vételezés, tápanyag visszapótlás érdekében

- legalább minden harmadik évben, amikor a vetésváltás során területet cserél, talajminta vételezést alkalmaz;
- a szükséges tápelemek kijuttatását, a tápanyagok visszapótlását a talajmintavétel eredményeire alapozott szaktanácsadás szerint végzi;
- a mezo- és mikroelemek pótlására az alaptrágyázás mellett kiegészítő lombtrágyázást is végez;

- a monoműtrágyák helyett a kémiai komplex készítményeket használatát helyezi előtérbe;
- kizárólag a talaj eredeti kémhatását tovább nem romboló műtrágyaféleségeket alkalmaz;
- szükség esetén talajjavító meszezést végez;
- nem alkalmaz gyorsan oldódó és könnyen kimosódó műtrágyaféléket;
- előtérbe helyezi a biológiai készítményeket;
- amennyiben elérhető és a termesztett fajta lehetővé teszi, szerves trágyát alkalmaz;
- amennyiben lehetséges, zöldtrágyázást alkalmaz;

2.6. a talajművelés során

- talajszerkezet kímélő talajművelést alkalmaz;
- kerüli a felesleges, talajszerkezetet romboló beavatkozásokat;
- csak megfelelő talajnedvesség esetén végez talajmunkát;
- megóvja a talaj eredeti nedvesség állapotát;
- biztosítja a csapadék zavartalan bejutását, valamint annak megőrzését a mélyebb talajrétegekbe;
- szükség esetén mélylazítást végez a felesleges csapadék mélyebb talajrétegekbe történő lejutásához;
- biztosítja a dohány igényeinek megfelelő talajnedvesség-levegő arányt;
- megszünteti a letömörödést, levegőtlen talajállapotot, morzsalékos talajszerkezettel biztosítja a talaj gyors felmelegedését;
- megfelelő talajműveléssel gyéríti a talajlakó kártevők számát;
- folyamatosan gyommentes állapotot biztosít;

2.7. az ültetés során

- a technológiailag előírt tenyészterületet alkalmazza;
- az ültetéskor csak a szükséges mennyiségű ültető vizet juttatja ki a gyökérszónába;
- vízzel ültet és az ültetést követően három hétig öntözést nem végez a területen;
- a kijuttatott ültető vízzel túlzott tápanyag mennyiséget nem mos ki a talajból;

2.8. a növényápolás során

- folyamatosan morzsalékos talajfelszínt biztosít gépi és kézi talajmozgatással;
- vegyszeres gyomirtást nem alkalmaz, vagy ha az elkerülhetetlen, kizárólag az ültetést megelőzően egy alaklommal végez;
- folyamatosan gyommentes állapotot tart fenn, ezzel megőrizve a talaj eredeti nedvesség állapotát, valamint csökkentve a gyomok magtermelő képességét;
- a talajban kialakult kapillárisok megszakításával megőrzi a talaj víztartalmát és fenntartja a talajnedvesség és levegő megfelelő arányát a kiültetett dohánynövény zavartalan fejlődése érdekében;

2.9. a növényvédelem során

- kizárólag csak a dohánytermesztésben engedélyezett készítményeket alkalmaz;

- minden esetben a növényvédőszer engedélyezési okiratában előírt feltételeknek megfelelően jár el;
- a növényvédelmi beavatkozásokat a kártevők esetében *csapdázásos megfigyelések*, a kórok esetében előrejelzések eredményeire alapozottan végzi;
- minden esetben követi az Elsődleges Feldolgozó szakmai utasításait, betartja annak az IPM technológiára vonatkozó elvárásait, előírásait;
- törekszik a kijuttatott növényvédő szerek mennyiségének folyamatos csökkentésére az Elsődleges Feldolgozó technológiai ajánlása szerint, valamint alkalmazza a szakmailag ajánlott új készítményeket, melyek kisebb környezeti terhelést okoznak;
- megfelelő műszaki állapotú növényvédelmi eszközöket használ a növényvédőszer kijuttatásához;
- biztosítja a növényvédőszer kijuttatására alkalmas eszközeinek a törvény által előírt időszakos hatósági ellenőrzését;
- csak a növényvédelmi végzettségének, vagy a képzésének megfelelő forgalmi kategóriájú készítményt juttat ki;
- a növényvédelmi kezelések során kerüli a felesleges környezeti terhelést, betartja az előírt dózist és a kijuttatásra javasolt lé mennyiséget;
- betartja az előírt várakozási időket;
- növényvédelmi beavatkozásait a növényvédelmi/permetezési naplóban naprakészen rögzíti, melyet a felvásárlás előtt eljuttat az Elsődleges feldolgozóhoz;
- a növényvédőszerket a törvényileg előírt feltételeknek megfelelő növényvédőszer raktárban tárolja;
- növényvédelmi tevékenység során megfelelő védőfelszerelést használ;
- a növényvédő szerrel szennyezett, használt csomagolóeszközöket, göngyölegeket a termesztési szezon végén az erre a célra kijelölt gyűjtőhelyeken adja le és az erről szóló dokumentumokat megőrzi;

2.10. az öntözés során

- öntözést kizárólag a szakhatóság által engedélyezett vízkivételi forrásból, és módon végez;
- folyamatosan biztosítja a dohány vízszükségletét öntözéssel;
- az öntözés során törekszik a legkisebb vízigényű öntözési technológia megvalósítására (programozott víztakarékos öntözés, éjszakai vízkijuttatás, stb.) a felszíni és felszín alatti vízkészletek megóvása érdekében;
- az öntözéssel kapcsolatos tevékenységeit folyamatosan dokumentálja, öntözési naplót vezet;

2.11. a tetejezés, kacsgátlás során

- az Elsődleges Feldolgozó által ajánlott kacsgátlási technológiát alkalmazza;
- időben végzett tetejezéssel segíti elő a méhvédelmet;
- az időben és megfelelő szakmai szinten elvégzett tetejezéssel csökkentheti a kijuttatott kacsgátlószer mennyiségét, amivel a környezeti terhelés is csökkenthető;
- egyszeri kézi kacsozást alkalmaz a vegyszeres kacstalanítás mellett, ami szintén csökkenti a környezeti terhelést;

- csak az engedélyokiratban előírt feltételeknek megfelelően alkalmazza a kémiai kacsgátló készítményeket, és azokat egyéb növényvédő szerekkel nem keveri, ezzel is csökkentve a környezeti terhelést;

2.12. a betakarítás, szárítás során

- az érett leveleket a törési övezeteknek megfelelően legalább négy alkalommal takarítja be;
- a betakarítást érett állapotban végzi, hogy a szárításkori színesítés a lehető legrövidebb idő alatt történjen meg és minimális energia igényű legyen;
- a szárítás során nedves és száraz hőmért alkalmaz, a minőség biztosítása mellett a szárítás során felhasznált energia mennyiségének minimalizálása érdekében;
- a szárító berendezését szigeteli és megfelelő műszaki állapotban tartja, hogy a szárítás energiái igénye csökkenthető legyen;
- a gázégőt folyamatosan szervizelteti és karbantartja, hogy a kibocsájtott égéstermék a lehető legkisebb légköri szennyezést idézze elő;

2.13. a tárolás, beszállítás során

- figyel arra, hogy a dohányt károsító raktári kártevők ne szaporodjanak fel a raktárban, hogy elkerülhető legyen az utólagos növényvédőszeres raktár fertőtlenítés, ami felesleges környezeti terhelést okozhat;
- figyel arra, hogy optimális tartományban tartja a lecsomagolt dohány egységek átlagsúlyát és egyszerre nagyobb dohánymennyiséget mozgat a felvásárlás helyére annak érdekében, hogy csökkentse a szállítás során a környezeti terhelés mértékét;
- szervezett beszállításkor az Elsődleges Feldolgozó legmagasabb környezetvédelmi minősítésű motorokkal felszerelt szállító eszközeit használja;